

STUDIEPLAN
FHH54N
Målrettet miljøarbeid
knyttet til mennesker med
utviklingshemming

Fagskolen Oslo Akershus
Stuedsted: Rud
Godkjent Nokut: 12.10.2016
Sist revidert: 26.09.2016

Oslo kommune

AKERSHUS
fylkeskommune

Innhold

1	GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HELSE- OG OPPVEKSTFAG	5
1.1	OPPTAKSKRAV	6
1.1.1	Realkompetansevurdering	6
1.1.2	Søkere med utenlandsk utdanning	6
1.2	POENGBEREGNING OG RANGERING	7
1.3	TJENESTEOMRÅDER	7
1.4	LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGEN	7
1.4.1	Overordnet læringsutbytte for utdanningen Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming	8
1.5	BEGREPSAVKLARINGER OG FOKUSOMRÅDER FOR UTDANNINGEN	8
2	ORGANISERING AV UTDANNINGEN	10
2.1	EMNEOVERSIKT	10
2.2	ARBEIDSFORMER OG METODER I UTDANNINGEN	11
2.2.1	Selvstudium med nettstøtte	12
2.2.2	Problembasert læring (PBL)	12
2.2.3	Veiledning og refleksjon	12
2.2.4	Basisgrupper/Læringsgrupper	13
2.2.5	Teori/ litteratur/oppgaver	13
2.3	PRAKSIS	13
2.4	SKJEMATISK GJENNOMFØRINGSMODELL FOR MÅLRETTET MILJØARBEID KNYTTET TIL MENNESKER MED UTVIKLINGSHEMMING, DELTID OVER 2 ÅR:	14
3	ARBEIDSKRAV OG VURDERING	15
3.1	VURDERINGSGRUNNLAG	15
3.2	KRITERIER FOR VURDERING AV ARBEIDSKRAVENE	15
3.3	VURDERINGSFORMER	16
4	OVERSIKT OVER LÆRINGSUTBYTTE, EMNER, TEMA, ARBEIDSKRAV OG LITTERATUR	18
4.1	EMNE 1 – FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG SOSIALFAG	18
4.1.1	Læringsutbytte Emne 1 – Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene	18
4.1.2	Tema og litteratur Emne 1 – Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene	19
4.1.3	Arbeidskrav Emne 1- Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene	21
4.2	EMNE 2 - UTVIKLINGSHEMMING	22
4.2.1	Læringsutbytte Emne 2 - Utviklingshemming	22
4.2.2	Tema og litteratur Emne 2 – Utviklingshemming	23
4.2.3	Arbeidskrav Emne 2 - Utviklingshemming	24
4.3	EMNE 3 TEORIER OG ARBEIDSMÅTER I MÅLRETTET MILJØARBEID	25
4.3.1	Læringsutbytte Emne 3 – Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid	25
4.2.4	Tema og litteratur Emne 3 – Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid	25
4.2.5	Arbeidskrav Emne 3 – Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid	26

4.3	EMNE 4 ORGANISASJON, SYSTEM OG LEDELSE	28
4.3.1	<i>Læringsutbytte Emne 4 – Organisasjon, system og ledelse.....</i>	28
4.3.2	<i>Tema og litteratur Emne 4 - Organisering, system og ledelse</i>	29
4.3.3	<i>Arbeidskrav Emne 4 - Organisering, system og ledelse</i>	30
4.4	PRAKSIS	31
4.4.1	<i>Litteratur og arbeidskrav for praksis</i>	32
4.5	EMNE 5 FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT	33
4.5.1	<i>Læringsutbytte – Emne 5 Fordypingsarbeid/hovedprosjekt.....</i>	33
4.5.2	<i>Litteratur og arbeidskrav - Emne 5 Fordypingsarbeid/hovedprosjekt.....</i>	34
4.5.3	<i>MAL FOR FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT</i>	35
5	AKTUELL LITTERATUR.....	36
	VEDLEGG 1	1
	RETNINGSLINJER FOR PRAKSIS GJENNOMFØRT SOM UTVIKLINGSARBEID PÅ EGEN ARBEIDSPASS	1
1	PRAKSIS GJENNOMFØRT SOM UTVIKLINGSARBEID PÅ EGEN ARBEIDSPASS ..2	
	<i>Overordnet læringsutbytte for utviklingsarbeid på eget arbeidssted</i>	2
2	FORBEREDELSE OG PLANLEGGING	3
	2.1 ORGANISERING.....	3
	2.1 PROBLEMFORMULERING OG MÅL	3
3	GJENNOMFØRING.....	4
	3.1 TIDSRAMMER	4
	3.2 TEMA.....	4
	3.3 MIDTVURDERING OG SLUTTVURDERING	4
4	FORVENTNINGER	5
	4.1 FORVENTNINGER TIL STUDENTEN:	5
	4.2 FORVENTNINGER TIL PRAKSISVEILEDER:	5
	4.3 FORVENTNINGER TIL LÆRER:	6
5	PRESENTASJON AV UTVIKLINGSARBEIDET	6
	5.1 GENERELT	6
6	DOKUMENTASJON.....	7
	6.1 FRAMDRIFTSPLAN	7
	6.2 PROSJEKTRAPPORT	8
	6.3 PROSJEKTDAGBOK/LOGG	8
	6.4 PROSJEKTMAPPE.....	9
	6.5 PROSJEKTRAPPORT	9
	6.6 VURDERING AV PRAKSIS SOM UTVIKLINGSARBEID PÅ EGEN ARBEIDSPASS	9
	VEDLEGG 2	1
	RETNINGSLINJER FOR PRAKSIS GJENNOMFØRT SOM PRAKSISUTPLASSERING	1
1	GENERELT OM ORGANISERING AV PRAKSISSTUDIET.....	2
	1.1 TURNUSPLAN OG TILSTEDEVÆRELSE	2
	1.2 BRUKERSITUASJONER.....	2
2	OVERORDENT LÆRINGSUTBYTTE FOR PRAKSIS VED PRAKSISUTPLASSERING	3

3	VEILEDNING OG VURDERING	4
4	FORVENTNINGER I FORHOLD TIL PRAKSIS.....	5
4.1	FORVENTNINGER TIL STUDENTEN:	5
4.2	FORVENTNINGER TIL PRAKSISVEILEDER:	5
4.3	FORVENTNINGER TIL LÆRER:	5
5	ARBEIDSKRAV I PRAKSIS.....	5
5.1	ARBEIDSKRAV 1: <i>EGET STÅSTED OG FØRFORSTÅELSE</i>	6
5.2	ARBEIDSKRAV 2: <i>BESKRIVELSE AV EGET LÆRINGSUTBYTTE</i>	6
5.3	ARBEIDSKRAV 3 OG 4: <i>BESKRIVELSE AV EN AKTUELL SITUASJON FRA PRAKSISPERIODEN</i> (CASE) 7	7
5.4	ARBEIDSKRAV 5: LOGG FOR EGENREFLEKSJON	7
6	VURDERINGSSKJEMA - SLUTTVURDERING.....	10

1 GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HELSE- OG OPPVEKSTFAG

Fagskolens opplæringstilbud i Norge skal være tilpasset samfunnets behov for svært mange typer fagkompetanse. Studieplanen i "Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming" på fagskolenivå bygger på nasjonal plan i miljøarbeid rettet mot mennesker med funksjonsnedsettelse og er utarbeidet i samarbeid med faglig ansvarlige i Bærum kommune, Fagskolen Innlandet, Fagskolen Oslo Akershus og faglærere i Helse- og oppvekstfag i Akershus fylkeskommune. Studieplanen er utviklet med sikte på å gi helsearbeidere med videregående opplæring, mulighet til en videreutdanning som kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og omsorgstjenesten.

På bakgrunn av økende behov for faglig kompetanse spesielt i samlokaliserte boliger/ omsorgsboliger for utviklingshemmede har vi i samarbeid med Bærum kommune utarbeidet denne planen. Studiets navn er valgt på bakgrunn av at det er behov for målrettet kompetanse i miljøarbeid for personer med utviklingshemming. Studiet legges til rette slik at studentene tilegner seg kunnskaper, ferdighet og den generelle kunnskapen som gjør dem kvalifisert til å utøve målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming.

Helse- og omsorgssektoren står overfor store utfordringer i årene framover. Endringer i befolkningsmessige forhold og en samfunnsutvikling med økende etterspørsel etter alle typer helse- og omsorgstjenester utfordrer velferdssamfunnet. Omsorgsplanen 2015 og en oppfølging av stortingsmelding 25 (2005-2006) mestringer, muligheter og mening. Omsorgsplanen 2015 påpeker blant annet behovet for økt kompetanse for å sikre høy kompetanse og stabil bemanning i helse- og omsorgssektoren. Det er derfor viktig å kunne rekruttere, videreutdanne og beholde kompetent fagfolk. Planen legger også økt vekt på aktiv omsorg som gir brukerne mulighet for å leve et meningsfylt liv.

Sentrale styringsdokumenter legger føringer for en satsing på kompetanseheving i den kommunale helse- og omsorgstjenesten:

Dette er for eksempel:

"Kompetanseløftet 2015", har som mål å skaffe tilstrekkelig personell og nødvendig fagkompetanse til den kommunale helse- og omsorgstjenesten. I handlingsprogrammet legges det vekt på at videreutdanning av personell gjennom fagskoleordning er spesielt viktig for å øke kompetanse. (St.meld.nr. 25 2005-2006 Mestringer, muligheter og mening). Fagskoleutdanningene er nært knyttet til arbeidslivets kompetansebehov og er derfor særlig relevant for utfordringene for kommunene.

"Innovasjon i omsorg", NOU 2011: 11. Her påpekes viktigheten av innovasjon, som det nye og ukjente, inn i den forutsigbare og trygge omsorgen. Tanken er å bruke kunnskap om teknologi inn i ny sammenheng eller at det brukes på en ny måte. Innovasjon i omsorg er viktig i arbeidet for verdier som deltagelse, uavhengighet, selvstendighet, verdighet og normalisering.

"Morgendagens omsorg", Meld. St. 29, kapittel 8 (2012-2013) er med på å legge føringer for utvikling av helse- og omsorgstjenestene. Den er ment å gi helse- og omsorgstjenestens brukere nye muligheter til å klare seg selv i hverdagen til tross for sykdom, problemer eller funksjonsnedsettelse.

”*Samhandlingsreformen*”, *Meld. St. 47 (2009)* – medfører endring i ansvar- og oppgavefordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

1.1 Opptakskrav

- a) Fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev/vitnemål og autorisasjon i relevant yrkesutdanning fra videregående skole som Helse- og oppvekstfag, aktivitørutdanning eller tilsvarende.
- b) Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen/venter på autorisasjon, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve.
- c) Det kan gjøres opptak på grunnlag av realkompetansevurdering se punkt 1.2 nedenfor.

1.1.1 Realkompetansevurdering

Søkere uten fagbrev kan tas opp til studiet på bakgrunn av realkompetansevurdering. Søkere må ha fem års relevant yrkespraksis (omregnet til heltidsstilling) og/ eller skolegang. Med relevant praksis menes arbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming. Skolegang vil i dette tilfelle være relevante kurs eller studier knyttet til mennesker med utviklingshemming. Vurderingen baseres på gjeldende utdanningsprogram i videregående opplæring for utdanningen på Vg3 nivå. Det må også kunne dokumenteres tilstrekkelig grunnlag i fellesfag tilsvarende læreplanene i Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Realkompetanse er all den kompetansen en person har skaffet seg gjennom betalt eller ubetalt arbeid, etterutdanning, fritidsaktiviteter, organisasjonsarbeid og annet som kommer i tillegg til den kompetansen som er dokumentert gjennom grunnutdanningen.

Det man har av dokumentasjon på praksis, utdanning, autorisasjon, kurs mm synliggjøres med attesterte kopier. Har man attester for praksis, må disse angi lengde på arbeidsforholdet, stillingsprosent og innhold i arbeidet.

1.1.2 Søkere med utenlandsk utdanning

Søkere med fullført videregående opplæring fra de andre nordiske landene er kvalifiserte for opptak når den videregående opplæringen i de respektive landene gir generelt opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge.

Søkere utenfor Norden må dokumentere opplæring og praksis ved autorisert translatør og ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i de fellesfag tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram. Den faglige opplæringen må gi relevant opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge. Søkere må ha norskkunnskaper tilsvarende norskprøven for voksne innvandrere fra VOX med resultatet B2 på alle fire delprøver.

Dokumentasjonskrav:

- dokumentasjon på fullført utdanning som viser lengde og nivå på utdanning, teori og praksis
- dokumentene må være oversatt til norsk eller engelsk
- dokumentasjon på arbeidspraksis fra utlandet eller Norge kan være et krav eller en fordel

All praksis, utdanning, autorisasjon, kurs mm må dokumenteres med attesterte kopier. Attester for praksis må angi lengde på arbeidsforholdet, stillingsprosent og innhold i arbeidet.

1.2 Poengberegning og rangering

Det gis gjennomsnittlig karakterpoeng av karakterene i alle fag på Vg1 og tverrfaglig eksamen (reform 94) eller Vg2 (Kunnskapsløftet)

- Relevant praksis utover det generelle grunnlag for opptak gir 1 poeng pr md
- Fagprøve med ”bestått meget godt” gir 25 poeng
- Fagprøve i annet fag utover det generelle opptakskrav, inklusive praksistid gir 50 poeng

Ved lik poengsum skal det kjønn som er underrepresentert i det yrket eller den profesjon opplæringen skal føre fram til, kvoteres.

1.3 Tjenesteområder

Utdanningen i målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Miljøarbeidertjenesten
- Samlokaliserte boliger /Omsorgs boliger
- Institusjoner og andre spesialisthelsetjenester

1.4 Læringsutbytte for utdanningen

Yrkesutøvere med fagskoleutdanning i «målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming» skal ha en grunnleggende omsorgsevne til å kunne møte den enkelte bruker der han eller hun er på bakgrunn av innsikt i den enkeltes livsfortelling og sykdomshistorie.

Læringsutbyttebeskrivelsen for fagskoleutdanningen skal gi en oversikt over hvilken kompetanse studentene skal ha etter gjennomføring av det aktuelle emne eller utdanningen som helhet. Læringsutbyttebeskrivelsene er i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets krav og er inndelt i kunnskap, ferdighet og generell kompetanse.

Kunnskap	Forståelse av teorier, fakta, prinsipper, prosedyrer innen fag, fagområder og/ eller yrker.
Ferdighet	Evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter - kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter
Generell kompetanse	Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig måte i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i yrkes- og utdanningssammenheng

1.4.1 Overordnet læringsutbytte for utdanningen Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om ulike kognitive og fysiske funksjonsnedsettelse• har kunnskap om helsearbeiderens ansvars-, funksjons- og kompetanseområde for mennesker med utviklingshemming• har innsikt i relevante lover og regelverk som gjelder i tjenesteyting til mennesker med ulike funksjonsnedsettelse• har kunnskap om aktuelle metoder for å fremme mestring verdighet og deltagelse i samfunnet• kan oppdatere sin kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenestene er organisert• har kunnskap om ulike formidlingsmåter, kommunikasjonsprosesser og prinsipper i veiledning• forstår betydningen av brukers mestring av dagliglivet i et samfunnsperspektiv
Ferdigheter	<p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende metoder for målrettet miljøarbeid i sin yrkesutøvelse med mennesker med utviklingshemming• kan anvende kunnskap om kommunikasjon og samhandling i forbindelse med målrettet miljøarbeid• kan finne informasjon og fagstoff knyttet til aktuelle problemstillinger i arbeidet med mennesker med utviklingshemming• kan kartlegge brukers ressurser og identifisere, planlegge og tilrettelegge for den utviklingshemmedes individuelle behov• kan kartlegge og evaluere en situasjon, og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak
Generell kompetanse	<p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan bygge relasjoner i samhandling med tjenesteyter, deres pårørende og i tverrfaglig samarbeid• har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk i drøfting av ulike velferdsteknologiske tiltak• kan utføre arbeidet etter brukere med utviklingshemming sitt behov• har forståelse for kommunikasjonen og veiledningens betydning i målrettet miljøarbeid• kan utvikle arbeidsmetoder for å øke kvaliteten på yrkesutøvelsen for utviklingshemmede i målrettet miljøarbeid

1.5 Begrepsavklaringer og fokusområder for utdanningen

Utdanninger innen Helse- og oppvekstfag har et felles hovedmål:

Utdanningene skal utvikle studentene til reflekterte yrkesutøvere. Studentene skal etter gjennomført utdanning ha etablert et grunnlag for livslang læring og kontinuerlig omstilling.

Omsorg er en viktig del i arbeidet med personer med utviklingshemming. God omsorg bygger på et helhetlig menneskesyn hvor en møter det enkelte mennesket med respekt og verdighet og med innsikt i den enkeltes livsfortelling og sykdomshistorie.

Utviklingshemming

Utviklingshemming er en betegnelse på medfødt eller tidlig ervervet kognitiv svikt og er en betegnelse på en rekke tilstander. Felles kjennetegn er at evnen til å lære og til å klare seg i samfunnet, er mer eller mindre redusert. Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) bruker nå konsekvent betegnelsen ”utviklingshemmet” for å unngå misforståelser og sammenblanding med psykiske sykdommer. (nfu.no)

Målrettet miljøarbeid

Målrettet miljøarbeid er et viktig begrep når struktur og klar målsetting er en grunntanke i jobben som gjøres for en bruker over tid. Mennesker med ulik utviklingshemming kan ha positiv påvirkning av at adferd møtes med like konsekvenser og reaksjoner fra omgivelsene.

Verdighetsbegrepet

«Mennesket er i seg selv unikt med hensyn til å kunne tenke, ha autonomi og verdighet» (Sindig, Halvorsen og Barbosa da Silva, 2009)

Kronprins Haakon tok initiativet til Global Dignity. Tanken bak Global Dignity er å sette fokus på den universelle retten alle mennesker har til å leve et verdig liv.(kongehuset.no)

«Fem prinsipper om verdighet:

1. Alle mennesker har rett til å leve et verdig liv.
2. Et verdig liv er å kunne bruke sine ressurser som menneske. En forutsetning for dette er å ha tilgang til et tilfredsstillende nivå av helsetjenester, utdanning, inntekt og sikkerhet.
3. Verdighet er å ha frihet til å ta avgjørelser og treffe valg som berører eget liv – og oppleve at denne rettigheten blir møtt med respekt.
4. Verdighet bør være det styrende prinsipp for alle handlinger.
5. Vår egen verdighet henger nøye sammen med andres verdighet.(kongehuset.no)

Innovasjon

I Meld. St. 29, «**Morgendagens omsorg**», blir begrepet innovasjon beskrevet som:

- kjent eller ny viten kombinert på en ny måte eller brukt i en ny sammenheng
- ideer omsatt til en bedre praksis som skaper merverdi
- driftig, dristig og eksperimenterende i formen
- en måte å forholde seg til oppgaver på – en kultur
- en prosess der resultatet ikke er kjent på forhånd

«Innovasjon er å skape noe nytt og handler om det å åpne framtida og utvide handlingsrommet gjennom å identifisere flere utveier, vise fram alternativer og finne nye spor og løsninger.» (Meld. St. 29, morgendagens omsorg)

Relasjonskompetanse

Utvikling av relasjonskompetanse krever bevissthet og evne til refleksjon over hvordan egne holdninger innvirker på ens adferd og hvordan egen adferd, generelt og i spesifikke situasjoner, innvirker på andre menneskers oppfatning av situasjonen. I relasjonsarbeid er anerkjennelse av «den andre» som subjekt, med ressurser og begrensninger og rettigheter og plikter, sentrale. Evnen til å gi «den andre» opplevelse av å være aktør med mulighet for deltagelse og ansvar er derfor vesentlige elementer i relasjonskompetansen.

Refleksjon

«Refleksjon er en prosess som gjør deg i stand til å oppdage og lære noe som leder til en forandring på en eller annen måte» (Søndena 2004 i Bie 2010). Refleksjon handler om å kaste tanker tilbake til, eller vende tilbake til, tanker du har tenkt før. Det er ikke bare handlingen i seg selv som skal være gjenstand for refleksjon, men også tidligere og mer grunnleggende forhold rundt egen tenkning om en handling eller handlingssekvenser.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi har i Norge og internasjonalt fått økt oppmerksomhet de siste årene. Internasjonalt anses område å bli sentralt for å møte den demografiske utviklingens utfordringer innen helse og omsorg. Velferdsteknologiske løsninger tas i bruk som verktøy i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, samt muliggjøre at mennesker, ved hjelp av velferdsteknologiske løsninger, gis mulighet til bedre å mestre eget liv og helse. (Helsedirektoratet, 2012)

2 ORGANISERING AV UTDANNINGEN

Utdanningen i Måltrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming er et 38 ukers heltidsstudium som gjennomføres som et nettbasert studium med samlinger på deltid over 76 uker, tilsvarende fire semestre. Utdanningen er delt inn i 5 emner som er tilpasset faglig innhold og gir rom for faglig refleksjon og utprøving på egen arbeidsplass mellom samlingene. Utdanningen består av 9 samlinger og hver samling består av 3 dager av 8 timer. Det er også lagt opp til nettveiledning og individuell veiledning mellom samlingene, se oversikt s. 14. Studiet er satt sammen av praktiske og teoretiske elementer som introduseres i forskjellige emner med en progresjon gjennom hele studiet. Studier av teori har som hensikt å gi studentene kunnskaper som er nødvendig for at han/ hun skal utvikle ferdigheter innen fagområdet. Det er også mulig for studenter å søke om fritak for et eller flere emner dersom de kan dokumentere at de har tilsvarende emner fra før.

2.1 Emneoversikt

Emne 1 – 14 studiepoeng
Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene <ul style="list-style-type: none">• Arbeidsformer og metoder i studiet• Helse- og sosialfagene i samfunnet• Etikk• Kommunikasjon og samhandling• Stats og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk• Sosiologi og psykologi
Emne 2 – 14 studiepoeng
Utviklingshemming <ul style="list-style-type: none">• Funksjonsnedsettelse• Atferd• Lovgivning• Mestring, verdighet og deltagelse• Kommunikasjon

Emne 3 – 10 studiepoeng

Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid

- Miljøarbeiderens ansvars-, funksjons- og kompetanseområde
- Tverrfaglig samarbeid
- Mestring av dagliglivet

Emne 4 – 9 studiepoeng

Organisering, system og ledelse

- Aktører i pasientforløpet
- Organisering og samhandling i pasientforløpet
- Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy
- Kommunikasjon og veiledning

Emne 5 – 13 studiepoeng

Fordypningsarbeid/ hovedprosjekt

- Fordypningsarbeidet skal være praksisrettet og knyttet til et eller flere temaer i utdanningens emner

Praksis – 10 uker

- Praksis er en obligatorisk del av utdanningen, og skal ha et omfang på 10 uker (300 timer). Det bør legges til rette for at praksis kan gjennomføres mest mulig sammenhengende fortrinnsvis etter at emne 3 er avsluttet.

2.2 Arbeidsformer og metoder i utdanningen

Arbeidsformene i utdanningen skal bidra til å utvikle bedre praksis. Mange av studentene har erfaring fra arbeid innen helse- og omsorgssektoren som de får anledning til å benytte erfaringsbaserte og studentrettede undervisningsformer. Det er også viktig å være bevisst på den rollen fagskolestudentene innehar i arbeidslivet og tilrettelegge undervisningen på en måte som stimulerer yrkesfunksjonen. Utdanningen krever at studentene har stor grad av egenaktivitet og tar ansvar for egen læring gjennom selvstudie og i samarbeid med hverandre. Utdanningen har som en viktig målsetning å utvikle samlende kunnskap og innsikt. Studentene må derfor oppleve at teori og praksis danner en integrert helhet. Det legges vekt på å skape trygge læringsmiljø og benytte læringsmetoder som også bidrar til personlig utvikling og erkjennelse i relasjon til brukerne.

Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er forelesninger, dialogpreget undervisning, muntlig framlegg, presentasjoner, prosjektarbeid med tverrfaglig fokus, praksis, refleksjon over eget arbeid og selvstudium med nettstøtte, ulike former for arbeid i grupper, som for eksempel rollespill evt. med bruk av video. Arbeidskrav er studentoppgaver som løses individuelt eller i gruppe. Dette forutsetter at studentene deltar aktivt i eget læringsarbeid og samarbeider med andre.

Studentenes læring følges opp gjennom veiledning og underveisvurdering individuelt og i gruppe. Responstid fra lærer mellom samlingene er 1 virkedag. Læringsarbeidet støttes med bruk av digital læringsplattform.

Bruk av ulike pedagogiske metoder skal legges til rette for:

- aktiv deltakelse fra studentene og støtte til deres egne initiativ
- arbeid med virkelighetsnære problemstillinger fra praksisfeltet og aktuell teori

- fagforståelse, refleksjon over egen praksis og etiske problemstillinger som motiverer til læring, utvikling og etisk bevissthet
- studentmedvirkning i beslutningsprosesser som angår gjennomføringen av studiet
- tverrfaglig erfaring for å øke forståelsen og respekt for eget og andres fagfelt

2.2.1 Selvstudium med nettstøtte

Mellom samlingene har studentene selvstudium med nettstøtte. På første samling får studentene opplæring i bruk av PC og digitale læremidler for eksempel Word, Power Point og Excel av lærere og IKT ansvarlig. IKT ansvarlig er tilgjengelig resten av studiet når studentene har behov for hjelp og veiledning. Alle lærere som er veiledere på nettbaserte studier må delta på kurs hvor de lærer å utnytte kommunikasjonsmulighetene på læringsplattformen, It's learning, slik at de kan benytte plattformen til best mulig veiledning av studentene både individuelt og i grupper. De lærer også hvordan de skal fornye og videreutvikle innholdet for å skape motivasjon og inspirasjon til refleksjon og læring hos studentene.

Veiledning, både individuell og i gruppe, mellom samlingene vil foregå på arbeidsplassen og via nett. Veiledning på nett foregår både synkront og asynkront. Synkron veiledning kan for eksempel være videoveiledning via Skype eller avtalt nettid hvor student/studenter og veileder møtes til avtalt veiledning. Asynkron veiledning hvor student/studenter for eksempel sender inn en problemstilling og får tilbakemelding fra lærer innen 1 virkedag. Nytt læringsinnhold publiseres ukentlig på plattformen.

På samlingene vil studentene

- få en innføring i/arbeide med teori knyttet til emnene ved hjelp av ulike undervisningsformer

Mellom samlingene vil studentene

- få nettbasert veiledning/individuell veiledning og gruppeveiledning i forhold til læringsutbyttebeskrivelsene og arbeidskrav
- få individuell veiledning og gruppeveiledning som gis på studentenes arbeidssted med utgangspunkt i opplevde situasjoner innen emnets tema og arbeidskrav
- ha tilgang til nettbasert arbeid/undervisning/veiledning ved bruk av læringsplattformen It's learning hvor lærer legger ut oppgaver, linker, lager diskusjoner, interaktive oppgaver og forelesninger som fornyes/blir oppdatert ukentlig for å oppnå best mulig læringsutbytte av emnets læringsutbyttebeskrivelser

2.2.2 Problembasert læring (PBL)

En problembasert læringsform tar utgangspunkt i at studenten skal bruke egne erfaringer fra arbeidslivet (casebasert). Denne læringsformen er godt egnet for å knytte teori og praksis sammen for voksne med yrkes- og livserfaring.

2.2.3 Veiledning og refleksjon

Lærerens rolle i utdanningen er i stor grad knyttet til veiledning og tilrettelegging for fleksibel læring. Veiledning benyttes i forbindelse med oppgaveløsning, prosjektarbeid, praksis og i gruppeprosessene. Veiledning benyttes både i forbindelse med det teoretiske arbeidet og som et ledd i den enkelte students og gruppens utviklingsprosess. Studentene skal selv aktivt søke og ta imot veiledning. Veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med brukere med utviklingshemming. Lærerens rolle er i stor grad knyttet til veiledning, undervisvurdering og tilrettelegging for læring. Refleksjon er viktig for at yrkesutøvelsen skal forbedres.

2.2.4 Basisgrupper/Læringsgrupper

Første undervisningsdag deles studentene inn i/etableres tverrfaglig sammensatte grupper som er basis for faglige diskusjoner, gruppearbeid, oppgaveløsning og veiledning. Arbeidet i gruppene er obligatorisk og forpliktende, og skal gi rom for refleksjon samt stimulere utvikling og bevisstgjøring av så vel gode etiske holdninger som det å kunne anvende fagkunnskapen. Basisgruppene arbeider med arbeidskravene som skal besvares i gruppe. Gruppene har jevnlig veiledning med faglærer både på nett og på skole eller annet avtalt møtested.

2.2.5 Teori/ litteratur/oppgaver

Egenlæring gjennom selvstudie er en viktig del av opplæringen. Studentene tilegner seg teoretisk kunnskap individuelt og i samarbeid med hverandre gjennom basisgruppene, i diskusjoner med fagpersoner/forelesere og lærere. Det legges vekt på å oppøve evne til skriftlig og muntlig formidling av egen kompetanse. Oppgaveløsning foregår individuelt og i grupper med veiledning. Oppgavene er skriftlige innleveringer og/eller muntlige fremlegg. Studentene skal i løpet av utdanningen ha tilegnet seg til sammen 2000 sider faglitteratur, av dette 300 sider selvvalgt litteratur i fordypningsemnet. I tillegg består utdanningen av fordypningsoppgave/ hovedprosjekt. Det er utarbeidet egne retningslinjer/vurderingskriterier for disse arbeidsformene. Med tanke på tilrettelegging for fleksibel læring, får studentene opplæring i den elektroniske læringsplattformen It's learning og registreres som brukere av systemet. Teoretisk fordypning og praksisstudier tilrettelegges også fleksibelt tilpasset den enkeltes livs- og arbeidssituasjon.

2.3 Praksis

Praksisplassen må alltid godkjennes av skolen. Studentene utarbeider egne mål i samarbeid med veileder på praksisplassen. Målene for praksisperioden må gjenspeile innholdet i teorimodulene. Det kan velges mellom to ulike former for praksis:

Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. I praksisperioden skal studentene gjøre et endringsarbeid/utviklingsarbeid innen fagfeltet Målrettet miljøarbeid for mennesker med utviklingshemming på egen arbeidsplass etter bestemte retningslinjer.

Praksisutplassering på arbeidsplass innen Målrettet miljøarbeid for mennesker med utviklingshemming, som er egnet for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet.

Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker kan få endrede oppgaver og økt ansvar.

Veiledning i praksisperioden

Veiledning og vurdering av studentens læringsutbytte i praksisperioden foregår kontinuerlig. Dette er en forutsetning for å nå formålet med praksis. Underveisvurdering skal ta hensyn til studentens læreforutsetninger, rammefaktorer og mål for praksisperioden, studentenes læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid, bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse.

2.4 Skjematisk gjennomføringsmodell for Målrettet miljøarbeid knyttet til mennesker med utviklingshemming, deltid over 2 år:

	Fagskole-poeng	Uker helår	Uker deltid	Undervisnings-timer	Individuell veiledning mellom samlinger	Veiledning grupper mellom samlinger	Praksis	*Selvstudium	Sum arbeidsmengde (timer)
Emne 1	14	8	16	52	35	23		226	336
Emne 2	14	8	16	52	35	23		226	336
Emne 3	10	6	12	46	25	17		152	240
Emne 4	9	6	12	44	25	17		130	216
Emne 5 inklusiv praksis	13	5	10	16	20	14		122	172
Praksis			10	10					
Praksis skolesamlinger							12		12
Praksisveiledning (lærer på arbeidsplass)							26		26
Praksis: "Her og nå" veiledning selvstudium							312		312
Sum	60	43	76	210	140	94	350	856	1650

Kommentar: emne 5 inkl. praksis = 485 timer.

Hver samling gjennomføres over 3 dager av 8 timer per dag, totalt 24 timer.

*Estimert timer til selvstudium på egen arbeidsplass: 5 timer pr. uke. (Se avsnitt 2.2.

Arbeidsformer og metoder i utdanningen). Anslagsvis 2 timer pr. uke brukes til læringsressurser på nett.

Organisering:

Emne 1: 52 undervisningstimer, hvorav 4 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav). 6 timer IKT innføringskurs.

Emne 2: 52 undervisningstimer, hvorav 8 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 3: 46 undervisningstimer, hvorav 6 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 4: 44 undervisningstimer, hvorav 2 uketimer legges til begynnelsen av neste samling for gjennomgang av arbeidskrav.

Emne 5: 16 undervisningstimer + eksamen.

Veiledning mellom samlingene:

Individuell nettveiledning 2 timer pr student per emne.

Emne 1: Minimum to individuelle veiledningstimer per student samt 64 veiledningstimer ovf. basisgrupper (4 timer per uke mellom samling 1 og 3) og 64 nettbaserte veiledningstimer.

Emne 2: Minimum to individuelle veiledningstimer per student samt 64 veiledningstimer ovf. basisgrupper (4 timer per uke mellom samling 3 og 5) og 64 nettbaserte veiledningstimer.

Emne 3: Minimum to individuelle veiledningstimer per student samt 64 veiledningstimer ovf. basisgrupper (4 timer per uke mellom samling 5 og 7) og 64 nettbaserte veiledningstimer.

Emne 4: Minimum to individuelle veiledningstimer per student samt 64 veiledningstimer ovf. basisgrupper (4 timer per uke mellom samling 7 og 9) og 64 nettbaserte veiledningstimer

Emne 5: Minimum to individuelle veiledningstimer per student samt 40 veiledningstimer ovf. basisgrupper (4 timer per uke mellom samling 9 og eksamen) og 40 nettbaserte veiledningstimer.

3 ARBEIDSKRAV OG VURDERING

I alle emnene skal studenten arbeide med obligatoriske arbeidskrav. Arbeidskravene er utformet som skriftlige oppgaver og er relatert til sentrale temaer innen studiets emner. Arbeidskravene utføres både individuelt og i gruppe. Arbeidskrav er obligatoriske skriftlige oppgaver, muntlig undervisning for medstudenter og muntlig framlegg for faglærer.

- Alle skriftlige arbeidskrav skal leveres i innleveringsmappe på it's Learning.
- Et arbeidskrav er godkjent når det tilfredsstiller de retningslinjene som er angitt i ”Rammer” under det enkelte arbeidskrav, og karakteren er fra A-E, F er stryk.
- Ved fravær i forbindelse med muntlig framlegg, vil studenten måtte utføre framlegget på et senere tidspunkt, eller utarbeide et eget skriftlig arbeid.

3.1 Vurderingsgrunnlag

Det skal foretas en helhetlig vurdering av studentens samlede kompetanse/læringsutbytte (kunnskap, ferdighet og generell kompetanse). De enkelte emnene blir vurdert i henhold til rammer, arbeidskrav og fastsatte kriterier. Det settes en karakter for hvert avsluttede emne. Praksisperioden vurderes innenfor oppsatte krav og kriterier. Studenten vil få underveisvurdering og den skal dokumenteres og være både muntlig og skriftlig. Underveisvurderingen skal gi både studenten og læreren nødvendig informasjon om studentens faglige utvikling. Sluttvurderingen har til hensikt å dokumentere den kompetansen/læringsutbytte studenten har oppnådd ved avsluttet opplæring. Det skal også foretas en egen vurdering av avsluttende fordypingsarbeid/ hovedprosjekt. Endelig karakter blir satt etter muntlig eksamen.

3.2 Kriterier for vurdering av arbeidskravene

Arbeidskravene og fordypningsoppgaven vurderes i forhold til kriteriene 1 - 6 nedenfor:

Kriterier	Krav
1. Faglig profil	Besvarelsen skal vise at den oppfyller oppgavens læringsutbyttebeskrivelse. Besvarelsen skal vise praktiske arbeidsoppgaver belyst og faglig begrunnet med relevant teori. Studenten skal beskrive egne funksjons- og ansvarsområder i forhold til aktuelle problemstillinger i yrkesutøvelsen.
2. Kunnskap	Besvarelsen viser at studenten kan finne frem i relevant litteratur og vise forståelse for dokumentert arbeid og kunnskapsbasert praksis.
3. Metodisk redegjørelse	Studenten skal gjøres rede for metodevalg og vise evne til å inne fram kildestoff, bruke kilder i behandling av eget materiale og vise til saklig kildekritikk. Besvarelsen må ivareta etiske retningslinjer som for eksempel anonymisering av data.
4. Utforming	Besvarelsen skal ha god skriftlig fremstilling med et klart og entydig språk. Besvarelsen skal ha en form som samsvarer med generelle retningslinjer for oppgaveskriving. Litteratur refereres nøyaktig og korrekt både i teksten og i egen litteraturliste.

5. <i>Selvstendighet og drøfting</i>	Besvarelsen skal vise selvstendige vurderinger og begrunnelser slik at temaet behandles saklig, kritisk og analytisk med drøfting av standpunkter og påstander. Besvarelsen skal vise evne til faglige og etiske vurderinger. Sammenheng mellom teori og praksis skal belyses ved hjelp av praksiseksempler.
6. <i>Oppgavelikhet</i>	Besvarelsen må ikke ha stor likhet med andre besvarelser, eller annet publisert materiale.

3.3 Vurderingsformer

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningenes læringsutbytte og arbeidsformer. Det utarbeides vurderingskriterier for muntlig og skriftlig oppgaveløsning. Eksamensformene er variert for å kunne gi rom for en mer helhetlig vurdering av studentene. Studenten skal ha mulighet til å bruke kunnskaper og ferdigheter både fra utdanningens teorigrunnlag og studentens egen praksiserfaring i forbindelse med eksamen. Det er oppgaver tilknyttet hvert emne som vurderes med gradert karakter etter en skala fra A til F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E for bestått. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått. Øvrige arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.

Nivå	Symbol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
Over middels grad av måloppnåelse	A Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	B Meget god	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Middels grad av måloppnåelse	C God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	D Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
Under middels grad av måloppnåelse	E Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
	F Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller generell kompetanse

Mappevurdering

Mappevurdering er en metode for både underveisvurdering *for* læring og sluttvurdering *av* læring. Underveisvurdering innebærer at studentene samler dokumentasjon på planlegging, gjennomføring og refleksjon av eget arbeid i en digital mappe. Etter mappelinlevering kan studenten åpne mappen igjen og forbedre arbeidet på bakgrunn av tilbakemelding fra læreren og fortsette arbeidet mot høyere måloppnåelse.

I sluttvurderingen av hvert emne benyttes en utvalgsmappe. Det er studentenes samlede kompetanse ved slutten av opplæringen som skal danne grunnlaget for sluttvurderingen. Utvalgsmappen skal inneholde et utvalg av mappearbeider i modulen og et refleksjonsnotat.

4 OVERSIKT OVER LÆRINGSUTBYTTE, EMNER, TEMA, ARBEIDSKRAV OG LITTERATUR

4.1 Emne 1 – Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfag

4.1.1 Læringsutbytte Emne 1 – Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren• har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren• forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere, pårørende og kolleger• har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå• har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer• har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk• har kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer i studiet
Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende kunnskap om yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren• kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer• kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere brukeren slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring• kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kolleger og medstudenter• kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse• kan finne fagstoff og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet

Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukermedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at brukere og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kolleger • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse
----------------------------	---

4.1.2 Tema og litteratur Emne 1 – Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene

Tema	<p>1a Arbeidsformer og metoder i studiet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Læring/nettstøttet læring • Studieteknikk • Prosjekt- og utviklingsarbeid • Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging • Refleksjon • Informasjonsteknologi <p>1 b Helse- og sosialfagene i samfunnet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helse- og sosialfagenes utvikling • Teorier og begreper innen helse- og sosialfagene • Verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene <p>1c Etikk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menneskesyn • Livssyn og verdier • Menneskerettighetene • Etikk og moral, etiske dilemmaer • Etikk og velferdsteknologi • Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller • Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i forhold til verdier og normer • Yrkesetikk • Brukermedvirkning og verdighet
------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Makt, tvang og kontroll <p>1d Kommunikasjon og samhandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjonsteori • Kommunikasjon i ett hjelperperspektiv • Konflikthåndtering • Tverrkulturell samhandling • Samhandling i grupper og i organisasjoner • Relasjonskompetanse • Veiledning <p>1e Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer • Folkehelse • Hverdagsmestring • Lovverket som regulerer helse- og sosialsektoren • Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå • Offentlig og privat ansvar og omsorg • Profesjonalisering i helse- og sosialsektoren • Økonomi og finansiering • Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling • Omsorgsforskning <p>1f Sosiologi og psykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familien som sosial og kulturell institusjon • Helse og sosial ulikhet • Roller, makt og avmakt • Utviklingsteorier • Emosjoner, behov og motivasjon • Kriser og forsvarsmekanismer • Gruppepsykologi og nettverksteori
Litteratur	<p>Brinchmann, Berit Støre (2012) <i>Etikk i sykepleien</i> Brodtkorb, Elisabeth og Marianne Rugkåsa (2009) <i>Mellom mennesker og samfunn - sosiologi og sosialantropologi for helse- og sosialprofesjonene</i> Dalland, Olav (2012) <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i> Molven, Olav (2012) <i>Helse og jus</i> Eide, Hilde og Eide, Tom (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk</i> Håkonsen, Kjell Magne (2014) <i>Psykologi og psykiske lidelser</i> Helse og omsorgslover, www.lovdata.no SINTEF 2013, <i>Prosjektrapport Trygge spor</i> St.mld.29 2012-2013, <i>Morgendagens omsorg</i></p>

<p>NOU 2011:11, <i>Innovasjon i omsorg</i> St.mld.25 2006, <i>Mestring, muligheter og mening</i></p> <p><u>Tilleggs litteratur:</u> Andersen, Erling S og Schwenche, Eva (4. utgave 2012) <i>Prosjektarbeid en veiledning for studenter</i> Renolen, Åse (2008) <i>Forståelse av mennesket – Innføring i psykologi for helsefag</i></p>
--

4.1.3 Arbeidskrav Emne 1- Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene

Emne 1 - Oppgave 1: Grunnlagstenkning, etikk, teorier, kommunikasjon, relasjon og samhandling.

Definer aktuelle begrep fra ovenstående tema. Beskriv en aktuell problemstilling på egen eller tenkt arbeidsplass. Bruk etiske prinsipper for å drøfte kommunikasjon som påvirker relasjon og samhandling mellom ansatte og bruker.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe.

Omfang: ca. 5 - 8 sider.

Vurdering gis etter kriteriene 1-6, se punkt 5.4.1

Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 1 – Oppgave 2: Stats- og kommunalkunnskap, lovverk, sosiologi, psykologi og veiledning.

a) Beskriv og gjennomfør en praktisk veiledningssituasjon.

Begrunn hvorfor det er viktig å kjenne til lovverket som regulerer din yrkesutøvelse. På hvilken måte kan din kunnskap om sosiologi og psykologi, menneske og samfunn, påvirke din måte å veilede brukeren på? Målgruppen for veiledningen kan være kolleger eller medstudenter.

b) Gi tilbakemelding med faglige begrunnelser på dine medstudenters undervisning.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe med tilhørende obligatorisk muntlig fremlegg.

Omfang: ca.5 - 8 sider.

Vurdering gis etter kriteriene 1-6, se punkt 5.4.1

Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 1 - Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Skriftlig individuelt notat

Omfang: maks. 3 sider

Vurdering: Bestått ved innlevering

Lærer gir skriftlig tilbakemelding på notatet

4.2 Emne 2 - Utviklingshemming

4.2.1 Læringsutbytte Emne 2 - Utviklingshemming

Kunnskap	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om kognitive og fysiske funksjonsnedsettelse• har innsikt i aktuelt lovverk, økonomiske støtteordninger og etiske og juridiske rammer• har kunnskap om utviklingshemmedes plass i samfunnet i dag og i historisk perspektiv• forstår betydningen av personsentrert omsorg og brukers rett til medbestemmelse i arbeidet for selvstendighet, mestring og livskvalitet• har kunnskap om ulike kommunikasjonsformer i samhandling med brukere og deres pårørende/ familie• kan oppdatere sin kunnskap om innovasjon og velferdsteknologi
Ferdigheter	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none">• kan anvende faglige kunnskap om ulike utviklingshemminger for å identifisere resurser og behov hos bruker• kan anvende faglig kunnskap i møte med brukers atferd knyttet til ulike utviklingshemminger• kan kartlegge og identifisere brukerens behov for å iverksette tiltak knyttet til mestring, verdighet og deltagelse• Kan anvende ulike kommunikasjonsformer i individuelt tilpassede tiltak• kan finne informasjon om økonomiske støtteordninger og aktuelt lovverk i personorientert omsorg
Generell kompetanse	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none">• kan samarbeide med bruker og pårørende på en måte som ivaretar brukermedvirkning, mestring og verdighet, og som møter deres behov for meningsfull aktivitet• kan utvikle arbeidsmetoder for å ivareta brukers opplevelse av empowerment i dagliglivet• har forståelse for etiske prinsipper og rettsikkerhet rundt bruk av makt og tvang

4.2.2 Tema og litteratur Emne 2 – Utviklingshemming

Tema	<p>2a Funksjonsnedsettelse</p> <ul style="list-style-type: none">• Kognitive og fysiske funksjonsnedsettelse• Grader av utviklingshemming• Autisme• Sosiale og emosjonelle vansker• Demens og utviklingshemming• Synet på mennesker med funksjonsnedsettelse i et historisk og fremtidsrettet perspektiv• Tilrettelegge av fysiske omgivelser ved blant annet tekniske hjelpemidler• Innovasjon, velferdsteknologi og personsentrert omsorg <p>2d. Atferd</p> <ul style="list-style-type: none">• Forstå atferd• Utfordrende atferd• Hvordan forstå og møte atferd• Utfordrende atferd som kommunikasjon• Atferd knyttet opp mot ulike diagnoser <p>2c. Lovgivning</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktuelt lovverk med forskrifter og rundskriv• Rettsikkerhet ved bruk av makt og tvang, Kapittel 9• Helsehjelp til pasienter uten samtykkekompetanse, Kapittel 4A• Dokumentasjonsplikt• Støttekontakt/ brukerstyrt personlig assistent• etiske og juridiske rammer ved bruk av velferdsteknologi <p>2d. Mestring, verdighet og deltagelse</p> <ul style="list-style-type: none">• Selvstendighet og mestring for økt livskvalitet• Empowerment, brukermedvirkning i dagliglivet• Personorientert omsorg• Innovasjon i omsorg• Velferdsteknologi• Verdighet, livsglede og kreativitet• Etikk• Utviklingshemming og seksualitet <p>2e. Kommunikasjon</p> <ul style="list-style-type: none">• Kommunikasjon tilpasset den enkelte• Kommunikasjonsformer• Tilnæringsmåter• Ask
Litteratur	Bakke Wigaard (2015) <i>Utviklingshemming og hverdagsvansker</i> , Gyldendal forlag Corneliussen, M., Haaland-Johannessen, L., Knoph, L., Lind, M. Eli, M. (2006), « <i>Afasi og samtale: gode råd om kommunikasjon</i> »

	<p>Holden, B. & Finstad, J. (2010) <i>Adferdsavtalen: Et hjelpemiddel for å velge hensiktsmessig atferd</i></p> <p>Holden, B. (2012). <i>Utfordrende atferd og utviklingshemming: Atferdsanalytisk forståelse og behandling</i></p> <p>Eggen, J. Fjeld, W. Malmo, S. Zachariassen, P. (2014). <i>Utviklingshemning og seksuelle overgrep</i></p> <p>Eide, H. & Eide, T. (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning, etikk</i>. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 7. Nonverbal kommunikasjon (s.197-216); Kap. 10: Utforskende ferdigheter (s.265-289)</p> <p>St.mld.25 2006, <i>Mestring, muligheter og mening</i></p>
--	--

4.2.3 Arbeidskrav Emne 2 - Utviklingshemming

Emne 2 - Oppgave 1: Utviklingshemming og atferd

- a) Start individuelt med å utarbeide en skisse til et undervisningsopplegg om nevnte tema.
- b) Gruppa bruker disse skissene til å utarbeide et felles undervisningsopplegg.
- c) Gruppa demonstrerer opplegget ved å undervise medstudenter (ca. 20 min.).
- d) Studentene gir en muntlig tilbakemelding på medstudenters arbeid og undervisningsopplegg.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe.

Omfang: 5 - 8 sider.

Vurdering gis etter kriteriene 1-6, se punkt 5.4.1

Muntlig tilbakemelding på undervisningsopplegget fra medstudenter samt en skriftlig og muntlig tilbakemelding fra lærer.

Emne 2 – Oppgave 2: Mestring, verdighet og deltagelse

Definer begrepene ovenfor. Velg en aktuell situasjon på egen eller tenkt arbeidsplass. Drøft hvordan mestring, verdighet og deltagelse påvirker det forebyggende arbeidet.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares individuelt eller i gruppe.

Omfang: 5 – 8 sider.

Vurderes etter kriteriene nr. 1-6, se pkt 5.4.1

Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer

Emne 2 Refleksjonsnotat

Etter endt emne skal studentene levere et individuelt refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

4.3 Emne 3 Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid

4.3.1 Læringsutbytte Emne 3 – Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om helsearbeiderens ansvars, funksjons og kompetanseområde • har kunnskap om ulike kartleggingsverktøy og arbeidsmetoder i arbeid med mennesker med ulike funksjonshemming • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om teorier og modeller i målrettet miljøarbeid • har innsikt i etiske og juridiske rammer ved bruk av velferdsteknologi • har bransjekunnskap om samarbeid, ansvar og roller i tverrfaglig samarbeid • Forstår viktigheten av tverrfaglig samarbeid i planlegging og tilrettelegging av individuell plan
Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende ulike kartleggingsverktøy og arbeidsmetoder i arbeidet med mennesker med ulike funksjonshemming • kan finne informasjon og fagstoff om habilitering med sikte på tiltak for størst mulig selvstendighet og livskvalitet på brukers premisser • kan kartlegge behov for tverrfaglig samarbeid og sette i gang tiltak for å fremme nettverksbygging • kan anvende kunnskap om brukerens miljø, kulturbakgrunn og livssituasjon i individuell plan • kan anvende evalueringsmetoder og justere tiltak iverksatt for den enkelte bruker fortløpende
Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for viktigheten av nettverksbygging og inkludering i samfunnet • kan bygge relasjoner i tverrfaglig samarbeid • er villig til å fremme et godt samarbeid for mennesker med utviklingshemming • kan utvikle gode arbeidsmetoder i planlegging og tilrettelegging for individuelle behov • har forståelse for etiske prinsipper rundt bruk av velferdsteknologi

4.2.4 Tema og litteratur Emne 3 – Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid

Tema	<p>3a. Helsearbeiderens ansvars, - funksjons- og kompetanseområde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeid med mennesker med ulike funksjonshemming • Habilitering
------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Teorier og modeller i miljøarbeid • Atferdsanalytisk tilnærming • Kartleggingsverktøy og arbeidsmetoder • Individuell plan/ IOP • Planlegging og tilrettelegging for individuelle behov • Juridiske og etiske vurderinger ved valg av tiltak <p>3b. Tverrfaglig samarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid mellom ulike sektorer i hjelpeapparatet og innen pedagogisk virksomhet • Nettverksbygging • Inkludering i samfunnet • Samarbeid med pårørende, brukerorganisasjoner og frivillige organisasjoner • Teamarbeid, ansvar og roller • Frivillige aktører <p>3c. Mestring av dagliglivet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ADL • Selvstendighet og mestring • Hva er viktig for deg? • Aktiviteter og fritidsarbeid • Velferdsteknologi og andre hjelpemidler • Personorientert omsorg • Brukermedvirkning • Brukerens miljø, kulturbakgrunn og livssituasjon
Litteratur	<p>Ellingsen, K.E. (2014) <i>Vernepleierfaglig kompetanse og faglig skjønn</i> Kapittel 3</p> <p>Askheim, O. P. (2014). <i>Vernepleieren som aktør for en «empowerment»-orientert praksis.</i> (s.65-88) Oslo: Universitetsforlaget</p> <p>Eknes, J. & Løkke, J.A. <i>Utviklingshemning og habilitering.</i> Universitetsforlaget</p> <p>Lauvås, Kirsti og Lauvås, Per (2004) <i>Tverrfaglig samarbeid – Perspektiv og strategi</i></p> <p>Owren, T. & Linde, S. Vernepleiefaglig teori og praksis: Sosialfaglige perspektiver St.mld.29 2012-2013, <i>Morgendagens omsorg</i></p> <p>NOU 2011:11, <i>Innovasjon i omsorg</i></p>

4.2.5 Arbeidskrav Emne 3 – Teorier og arbeidsmåter i målrettet miljøarbeid

Emne 3 – Oppgave 1: Tverrfaglig samarbeid

Utforn en case med tema tverrfaglig samarbeid og drøft hvordan helsearbeideren kan bidra til omsorg og forebyggende arbeid overfor mennesker med utviklingshemning.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares individuelt

Omfang: minimum 5 – 8 sider.

Vurderes etter kriteriene nr. 1-6, se punkt 5.4.1

Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 3 – Oppgave 2: Mestring av dagliglivet

Velg en aktuell situasjon innenfor området «mestring av dagliglivet» fra egen eller tenkt arbeidsplass. Drøft hvordan du kan bidra til økt egenomsorg og opplevelse av mestring for en bruker med utviklingshemming.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe

Omfang: 5 - 8 sider.

Vurdering gis etter kriteriene 1-6, se punkt 5.4.1

Skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 3 – Refleksjonsnotat

Etter endt modul skal studenten levere et refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Skriftlig individuelt notat

Omfang: maks. 3 sider

Vurdering: Bestått ved innlevering

Lærer gir skriftlig tilbakemelding på notatet

4.3 Emne 4 Organisasjon, system og ledelse

4.3.1 Læringsutbytte Emne 4 – Organisasjon, system og ledelse

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• har innsikt i pasientforløp og kunnskap om aktørenes roller og ansvar i arbeidet med mennesker med utviklingshemming• har kunnskap om tverrfaglig og flerfaglig samarbeid, om saksbehandling og om koordinering av helsetjenester• har kunnskap om ledelse, medarbeiderskap og organisasjonskultur i virksomheter i helse- og omsorgssektoren• har kunnskap om familieomsorg og frivillig arbeid• har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper• har innsikt i kunnskapsbasert praksis og kjennskap til omsorgsforskning• har kunnskap om utviklingsarbeid og innovasjon knyttet til mennesker med utviklingshemming• forstår at en velfungerende helsetjeneste bidrar til verdiskapning i samfunnet
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper til å informere og veilede brukere og pårørende • kan anvende kunnskap om medarbeiderskap og organisasjonskultur for å bidra til et godt arbeidsmiljø • kan anvende metoder eller verktøy for etisk refleksjon i samarbeid med kollegaer • kan kartlegge observasjoner, bruke IKT i dokumentasjon og rapportering i helse- og omsorgssektoren • kan anvende velferdsteknologi i utviklingsarbeid • kan anvende relasjonskompetanse i samarbeid med familie og nettverk
Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeid om tjenestetilbud i helse- og omsorgssektoren • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon • har forståelse for viktigheten av veiledning i tema seksualitet for mennesker med utviklingshemming

4.3.2 Tema og litteratur Emne 4 - Organisering, system og ledelse

Tema	<p>4a Aktører i pasientforløpet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familieomsorg • Kommunale helse- og omsorgstjenester • Spesialisthelsetjenester • Helsefagarbeiders betydning i møte med aktører som fastlege og personalet på en sykehusavdeling • Lovregulerte og tilrettelagte boliger • Andre aktuelle tjenester • Frivillig arbeid <p>4b Organisering og samhandling i pasientforløpet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisering og ledelse • Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene • Samhandlingsreformen • LEON – lavest effektiv omsorgsnivå • Tverrfaglig- og flerfaglig samarbeid • Pårørende samarbeid <p>4c Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy</p>
-------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalitet • Kunnskapsbasert praksis • Arbeidskultur, kreativitet og endringskompetanse • Utviklingsarbeid • Kultur mangfold og yrkesutøvelse • Internkontroll og dokumentasjon • Velferdsteknologi • Saksbehandling <p>4d Kommunikasjon og veiledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relasjons kompetanse • Kommunikasjon- og veiledningskompetanse • Grunnleggende pedagogiske prinsipper • Etisk refleksjon • Seksualitet og fare for utnyttelse • Aktivitet og deltagelse
Litteratur	<p>Eide, Hilde og Eide, Tom (2007) <i>Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning og etikk</i></p> <p>Lauvås, Kirsti og Lauvås, Per (2004) <i>Tverrfaglig samarbeid – Perspektiv og strategi</i></p> <p>Nordby H. (2012) <i>Etiske dilemmaer i helse og omsorgsarbeid</i></p> <p>Taranrød Liv B. (2012) <i>Mellom hjem og institusjon</i></p> <p>Tillegglitteratur:</p> <p>Larsen, Frode K. og Wigaard Elisabeth (2009) <i>Utviklingshemming og aldring: en lærebok</i>. Tønsberg: Aldring og helse</p>

4.3.3 Arbeidskrav Emne 4 - Organisering, system og ledelse

Emne 4 – Oppgave 1: Yrkesutøvelse og miljøarbeid

- a) Start individuelt med å utarbeide en skisse til et undervisningsopplegg om nevnte tema.
- b) Gruppa bruker disse skissene til å utarbeide et felles undervisningsopplegg.
- c) Gruppa demonstrerer opplegget ved å undervise medstudenter (ca. 20 min.).
- d) Studentene gir en muntlig tilbakemelding på medstudenters arbeid og undervisningsopplegg.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe.

Omfang: 5 - 8 sider.

Vurdering gis etter kriteriene 1-6, se punkt 5.4.1

Muntlig tilbakemelding på undervisningsopplegget fra medstudenter samt en skriftlig og muntlig tilbakemelding fra lærer.

Emne 4 – Oppgave 2: Kommunikasjon og veiledning

Beskriv en case fra et tverrfaglig samarbeid og drøft hvordan du som yrkesutøver kan gi nødvendig veiledning for å møte brukeren og deres foresatte/pårørendes utfordringer og behov.

Rammer:

Skriftlig oppgave som besvares i gruppe eller individuelt.
Omfang: 5 – 8 sider.
Vurdering gis etter kriteriene 1-6, se punkt 5.4.1
Studenten får skriftlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

Emne 4 Refleksjonsnotat

Etter endt modul skal studenten levere et refleksjonsnotat om sine tanker rundt oppnådd læringsutbytte i forhold til egen innsats og den veiledning som er gitt.

Skriftlig individuelt notat
Omfang: maks. 3 sider
Vurdering: Bestått ved innlevering
Lærer gir skriftlig tilbakemelding på notatet

4.4 Praksis

Studenten kan velge mellom to ulike former for praksis:

- 1. Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass** er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. I praksisperioden skal studentene gjøre et endringsarbeid/utviklingsarbeid innen fagfeltet med utviklingshemmede på egen arbeidsplass etter bestemte retningslinjer. Vedlegg 1
- 2. Praksisutplassering** på arbeidsplass som tilbyr helsetjenester til mennesker med utviklingshemming, er egnet for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Vedlegg 2

Læringsutbytte for praksis

Studentene må, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse læringsutbytte-beskrivelsene (LUB) til praksisstedets egenart og eget læringsbehov.

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om hva som kjennetegner brukeren med utviklingshemming og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen• har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos brukere med utviklingshemming• har kunnskap om organisering av omsorgstjenesten og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp• har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og kan oppdatere sin kunnskap i utviklingsarbeidet i praksisperioden
-----------------	--

Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede personer med utviklingshemming i mestring når helse og funksjonsevne endres • kan anvende kunnskap om brukeren til å delta i miljøbehandling for å ivareta verdighet og mestring • kan anvende kunnskap om kommunikasjon og veiledning til å informere og veilede brukere, pårørende og kolleger • kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos pasienter/brukere ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis
Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, den utviklingshemmedes integritet, og faglig forsvarlighet i praksis. • kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter den utviklingshemmedes individuelle behov. • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til brukere • kan bidra til å utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon

4.4.1 Litteratur og arbeidskrav for praksis

Semester	4.semester
Litteratur	<p>Dalland, Olav (2012), <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i> <u>Tillegglitteratur:</u> Andersen, Erling S. og Schwenche, Eva (4. utgave 2012), <i>Prosjektarbeid en veiledning for studenter</i></p>
Arbeidskrav	<ul style="list-style-type: none"> • Logger • Definere personlige mål/læringsutbyttebeskrivelser for praksis/prosjekt • Framdriftsplan/prosjektplan og prosjektrapport i praksis som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass • Prosjektrapport inkludert refleksjonsnotat for prosjekt på eget arbeidssted • Fire arbeidskrav i praksisutplassering

Vurderingsform	<ul style="list-style-type: none"> • Framføring, arbeidskrav og logg vurderes med godkjent/ ikke godkjent • Praksis vurderes med bestått/ ikke bestått (målsamtale, midtvurdering og sluttvurdering blir gjennomført)
Taushetsplikt	<ul style="list-style-type: none"> • Studenter som gjennomfører sin opplæring ved arbeid, oppdrag eller verv og blir kjent med taushetsbelagte opplysninger, har taushetsplikt etter forvaltningslovens regler (§ 13-13f). Taushetsplikten gjelder også etter at studenten har avsluttet sin opplæring ved fagskole

4.5 Emne 5 Fordypningsarbeid/hovedprosjekt

4.5.1 Læringsutbytte – Emne 5 Fordypningsarbeid/hovedprosjekt

Studentene skal i samråd med læreren konkretisere sin egen læringsutbyttebeskrivelse i henhold til tema for hovedprosjektet og den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen for emnet. På studentenes vitnemål skal det stå en kort beskrivelse av fordypningsarbeidet/hovedprosjektet og dets innhold.

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilegne seg kunnskaper gjennom fordypning innenfor et valgt tema ved å innhente, vurdere og bearbeide teori og drøfte sammenheng mellom teori og praksis • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • kan oppdatere sin kunnskap om faglige og etiske problemstillinger knyttet til arbeid med brukere med utviklingshemming
Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en valgt problemstilling knyttet til arbeid med brukere med utviklingshemming • kan anvende kunnskap til å belyse, vurdere og reflektere over en valgt problemstilling knyttet til arbeid med brukere med utviklingshemming • kan, innenfor eget ansvarsområde, planlegge, iverksette og evaluere tiltak og aktiviteter for brukere med utviklingshemming
Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helse- og omsorgstjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at etiske prinsipper begrunnes om drøftes i oppgaven

4.5.2 Litteratur og arbeidskrav - Emne 5 Fordypingsarbeid/hovedprosjekt

Litteratur	Dalland, Olav (2012), <i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i> <u>Tillegglitteratur:</u> Andersen, Erling S. og Schwenche, Eva (4. utgave 2012), <i>Prosjektarbeid en veiledning for studenter</i> Selvvalgt litteratur (300 sider)
Arbeidskrav	<ul style="list-style-type: none">• Skriftlig fordypningsoppgave med påfølgende muntlig eksamen• Logg• Mål, litteraturoversikt og fremdriftsplan skal godkjennes av skolen innen et fastsatt tidspunkt• Studentene/ basisgruppen har tilbud om fire veiledningstimer i løpet av skriveperioden, hvorav to er obligatoriske. I tillegg kan det arrangeres oppgaveseminar der studentene presenterer sine foreløpige arbeider for medstudenter og veileder/ faglærer. Hensikten er å gi felles veiledning og respons på foreløpig arbeide.
Rammer	Skriftlig gruppe-/ individuell besvarelse. Omfang: 20 – 25 sider <ul style="list-style-type: none">• for å kunne fremstille seg til muntlig eksamen må studenten ha bestått teorimodulene, praksis/prosjektperioden og fordypningsoppgave/ hovedprosjekt
Vurdering	<ul style="list-style-type: none">• logg vurderes med bestått/ ikke bestått• på bakgrunn av bestått skriftlig fordypningsoppgave gjennomføres en muntlig eksamen• fordypningsoppgaven/ hovedprosjektet og muntlig eksamen vurderes av en intern og en ekstern sensor• individuell eksamenskarakter settes etter gjennomført muntlig eksamen med gradert karakter A-F• fordypningsoppgaven vurderes i forhold til kriteriene 1 - 6

4.5.3 MAL FOR FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT

Tittel/problemstilling:

Prosjektbeskrivelse:.....(maks. 6 linjer)

Beskrivelse av gjennomføringen:.....

Emnenummer som spesielt inngår i prosjekt som praksis:.....

Prosjektets omfang: xx studiepoeng av totalt 60 for hele utdannelsen

Varighet: XXXXX

Veiledere:.....

Beskrivelsen må forelegges veilederne for godkjenning og leveres elektronisk til faglærer.

5 AKTUELL LITTERATUR

Nedenfor er en samlet oversikt over litteratur.

Berg, Grethe (2012) *Måltider er mer enn mat- personer med demens i dagaktivitetstilbud:* Temahefte. Tønsberg: Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse
ISBN: 9788280611857

Bakke Wigaard (2015) *Utviklingshemning og hverdagsvansker*, Gyldendal forlag ISBN:
9788205480254

Brinchmann, Berit Støre (2012) *Etikk i sykepleien*. Gyldendal akademisk ISBN:
9788205430402

Brodtkorb, Elisabeth og Rugkåsa, Marianne (2009) *Mellom mennesker og samfunn - sosiologi og sosialantropologi for helse- og sosialprofesjonene*. Gyldendal akademisk ISBN:
9788205388239

Corneliussen, M., Haaland-Johannesen, L., Knoph, L., Lind, M. Eli, M. (2014), *Afasi og samtale: gode råd om kommunikasjon* ISBN: 9788270997947

Dalland, Olav (2012) *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal akademisk
ISBN: 9788205423985

Eknes, J. & Løkke, J.A. *Utviklingshemning og habilitering*. Universitetsforlaget ISBN:
9788215013428

Ellingsen, K.E. (2014) *Vernepleierfaglig kompetanse og faglig skjønn* Kapittel 3 Askheim, O. P. (2014). *Vernepleieren som aktør for en «empowerment»-orientert praksis*. (s.65-88) Oslo: Universitetsforlaget ISBN: 9788215022024

Eggen, J. Fjeld, W. Malmö, S. Zachariassen, P. (2014). *Utviklingshemning og seksuelle overgrep* Oslo universitetssykehus, deles ut

Eide, Hilde og Eide, Tom (2007) *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling - konfliktløsning og etikk*. Oslo: Gyldendal akademisk
ISBN:9788205326897

Grasaas, K. Sjørnsen, M. & Stordalen, J. (2014) *Helsefagskolen - Etikk og kommunikasjon* Høgskoleforlaget ISBN: 9788202421281

Helse- og omsorgsdepartementet (2006) *Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer*. St.mld.25 (2005 – 2006) Oslo: Helse- og sosialdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2013) *Morgendagens omsorg* St.mld.29 (2012 – 2013) Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet (2011) *Innovasjon i omsorg* NOU 2011:11 Oslo: Statens forvaltningstjeneste

Helse- og omsorgslover [online] URL: <http://www.lovdatabasen.no/>

Holden, B. & Finstad, J. (2010) *Adferdsavtalen: Et hjelpemiddel for å velge hensiktsmessig atferd* Gyldendal forlag ISBN: 9788205398764

Holden, B. (2016). *Utfordrende atferd og utviklingshemming: Atferdsanalytisk forståelse og behandling* Gyldendal forlag ISBN: 9788205463820

Håkonsen, Kjell Magne (2014) *Psykologi og psykiske lidelser*. Gyldendal akademisk ISBN: 9788205448544

Lauvås K og Per Lauvås (2004) *Tverrfaglig samarbeid – Perspektiv og strategi*. Universitetsforlaget ISBN: 9788215005386

Linde, S. & Owren, T. (2011) *Vernepleiefaglig teori og praksis - Sosialfaglige perspektiver* Universitetsforlaget ISBN: 9788215017990

Molven, Olav (2012) *Helse og jus*. Gyldendal juridisk ISBN: 9788205427839

Nordby, Halvor (2012) *Etiske dilemmaer i helse- og omsorgsarbeidet*. Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN: 9788205419490

Oslo kommune Helseetaten (2012) *Almas hus – et velferdsteknologisk senter* [online] URL: http://www.helseetaten.oslo.kommune.no/eldre/geriatrik_ressurscenter/almas_hus/

SINTEF (2013) Prosjektrapport Trygge spor [online] URL: http://www.sintef.no/project/Velferdsteknologi/Trygge%20spor/Trygge%20spor%20rapport%20enkelt%20sider_lav%20oppl%C3%B8sning.pdf (23.1.2013)

Tillegglitteratur

Andersen, Erling S og Schwenche, Eva. (4. utgave 2012) *Prosjektarbeid en veiledning for studenter*, Oslo: NKI Forlaget.
ISBN: 9788256272303

Renolen, Åse (2008) *Forståelse av mennesket – Innføring i psykologi for helsefag*. Bergen: Fagbokforlaget
ISBN: 9788276748512

Larsen, Frode K. og Wigaard Elisabeth (2009) *Utviklingshemming og aldring: en lærebok*. Tønsberg: Aldring og helse

ISBN: 9788280611086

VEDLEGG 1

RETNINGSLINJER FOR PRAKSIS GJENNOMFØRT SOM UTVIKLINGSARBEID PÅ EGEN ARBEIDSPASS

**LÆRINGSUTBYTTE - VEILEDNING - VURDERING
FORVENTNINGER - ARBEIDSKRAV**

1 PRAKSIS GJENNOMFØRT SOM UTVIKLINGSARBEID PÅ EGEN ARBEIDSPASS

Praksis gjennomført som prosjekt på egen arbeidsplass er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studenter som velger denne ordningen må i praksisperioden gjøre et utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innen fordypningsområdet for den aktuelle utdanningen. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker kan få andre oppgaver og økt ansvar. Praksis er et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Fagskolen Innlandet tilbyr praksisveilederkurs med informasjon og veiledning knyttet til planlegging og gjennomføring av praksisperioden. Dette skjer i forkant av praksisperioden.

Praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innebærer:

- Forberedelse og planlegging
- Gjennomføring
- Presentasjon av utviklingsarbeidet
- Dokumentasjon og prosjektrapport

Overordnet læringsutbytte for utviklingsarbeid på eget arbeidssted

Studentene må, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) til praksisstedets egenart og eget læringsbehov.

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om hva som kjennetegner brukeren med utviklingshemming og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen• har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos brukere med utviklingshemming• har kunnskap om organisering av omsorgstjenesten og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp• har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og kan oppdatere sin kunnskap i utviklingsarbeidet i praksisperioden
-----------------	--

Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede personer med utviklingshemming i mestring når helse og funksjonsevne endres • kan anvende kunnskap om brukeren til å delta i miljøbehandling for å ivareta verdighet og mestring • kan anvende kunnskap om kommunikasjon og veiledning til å informere og veilede brukere, pårørende og kolleger • kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos brukere ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis
Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, brukers integritet, og faglig forsvarlighet i praksis. • kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter brukers individuelle behov. • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til brukere • kan bidra til å utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon

2 FORBEREDELSE OG PLANLEGGING

2.1 Organisering

Det er viktig at et utviklingsprosjekt er godt forankret på egen arbeidsplass. Det forutsetter grundig forberedelse. Veileder og/eller avdelingsleder bør derfor være med i planlegging, gjennomføring og evaluering av utviklingsprosjektet. Studenten bør også involvere egne kolleger under hele eller deler av utviklingsarbeidet. På den måten kan studenten få erfaring med å ta initiativ, planlegge, gjennomføre og evaluere utviklingsarbeid i samarbeid med andre.

2.1 Problemformulering og mål

Før det konkrete arbeidet med utviklingsprosjektet starter, skal det utarbeides en problemformulering der arbeidet avgrenses og presiseres. Dette skjer i et samarbeid

mellom studenten, lærer og veileder og/eller avdelingsleder på arbeidsplassen. Avgrensningene bør være så presise at det gir tydelige rammer for utviklingsprosjektet.

Mål for utviklingsprosjektet bør utformes slik at resultatet er målbart når utviklingsprosjektet er fullført.

3 GJENNOMFØRING

3.1 Tidsrammer

Utviklingsarbeidet gjennomføres innenfor rammen av praksisperioden som er åtte til ti uker. Anbefalt omfang for arbeid med planlegging og gjennomføring av utviklingsprosjektet er en dag i uka, men det er student og arbeidsgiver som må avklare tidsrammen for dette. Det er obligatorisk frammøte i praksisperioden både på arbeidsplassen og på samlinger på skolen i løpet av den samme perioden.

3.2 Tema

Studenten gjennomfører endringsarbeid/utviklingsarbeid med utgangspunkt i et utviklingsbehov på egen arbeidsplass. Tema og problemstilling for prosjektet skal bestemmes i fellesskap mellom arbeidsgiver og student.

Tema for prosjektet må forholde seg til:

1. læringsutbyttebeskrivelse for utviklingsarbeid på egen arbeidsplass
2. læringsutbytte som studenten utarbeider for det konkrete prosjektet

3.3 Midtvurdering og sluttvurdering

Undervisvurdering gis i form av veiledning, se i studieplanen pkt 2.3 Det arrangeres også et fagseminar der studenten presenterer resultatet av utviklingsarbeidet for medstudenter og eventuelt andre involverte i prosjektet.

Veiledning og vurdering av studentens læringsutbytte i prosjektperioden foregår kontinuerlig. Dette er en forutsetning for å nå formålet med praksis. Undervisvurdering skal ta hensyn til studentens læreforutsetninger, rammefaktorer og mål for praksisperioden, studentenes læringsutbytte, veiledningens innhold og valg av læresituasjoner.

Studenten får sluttvurdering på utviklingsprosjektet etter kriteriene 1 – 6 i pkt. 3.2 i studieplanen. Sluttvurdering på utviklingsarbeidet er bestått/ikke bestått.

Faglærer fra skolen veileder studenten i arbeidet med dokumentasjon av utviklingsarbeidet. Læreren gjennomfører 3x2 timer samtaler med studenten i løpet av praksisperioden. Faglærer har ansvar for:

- godkjenning av tema og problemstilling
- utforming av praksisrapport
- prosjektarbeidet som prosess
- veiledning av det oppgavetekniske, den skriftlige praksisrapporten

Veileder på praksisplassen har det faglige ansvaret for veiledning av utviklingsprosjektet. Veileder på praksisplassen må ha utdanning tilsvarende fagskole eller høyere utdanning, og bør være en som kan godkjenne de praktiske gjennomføringstiltakene i prosjektet. Strukturert veiledning på praksisplassen bør tilsvare 1 time pr uke. I tillegg gis det ”her og nå”- veiledning ved behov. Ved praksisgjennomføring som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass, bør minimum en dag i uken settes av til arbeid med prosjektet. Veileder på praksisplassen gir veiledning i forbindelse med planlegging, gjennomføring og evaluering av utviklingsprosjektet.

Tema for veiledning på arbeidsplassen er:

- faglig innhold
- faglig forståelse
- personsentrert omsorg
- miljøbehandling og miljøterapeutiske tiltak
- refleksjon over egen yrkesutøvelse og utviklingsmuligheter
- kommunikasjon, samarbeid, problemløsning, rapportering og dokumentasjon
- ressursutnyttelse

4 FORVENTNINGER

4.1 Forventninger til studenten:

- å gjennomføre praksis
- utarbeide mål for egen læring i prosjektet, egne skriftlige prosjektmål, arbeidsplan og tidsplan på bakgrunn av utdanningens læringsutbyttebeskrivelser og de muligheter som finnes på arbeidsplassen
- å avtale tid til å gjennomgå målene for prosjektet, arbeidsplanen og egen læringsutbyttebeskrivelse med praksisveileder og lærer i planleggingsfasen av prosjektet
- planlegge, gjennomføre og evaluere prosjektet i tråd med oppsatt plan
- å utarbeide arbeidsplan på bakgrunn av læringsutbytte og tidsplan i samarbeid med praksisveileder i løpet av førstepraksisuke
- å ta initiativ til å søke råd og veiledning ved behov utenfor fastsatte veiledningssamtaler
- å kunne motta veiledning, være aktiv og vurdere egen innsats og egenutvikling under praksisperioden
- å levere arbeidskrav innen frist (i mappe på Itslearning)

4.2 Forventninger til praksisveileder:

- ta imot studenten på en god måte og legge til rette for prosjektet
- samarbeide om å utarbeide turnusplan
- gjøre seg kjent med målene, læringsutbyttebeskrivelsene, arbeidsplanen og tidsplanen som studenten har satt opp for prosjektet
- delta i godkjenning av prosjektplanen
- legge til rette slik at studenten har mulighet til å nå målene for prosjektet
- hjelpe til å tilrettelegge for prosjektet på arbeidsplassen
- veilede studenten
- i samarbeid med fagskolen, vurdere studentens prosjekt til bestått/ikke bestått
- underskrive vurderingsdokumentet

4.3 Forventninger til lærer:

- veilede ut fra målsetningene
- gjøre seg kjent med studentens egne mål og prosjektplan
- følge opp student og veileder etter avtale
- gi studenten tilbakemelding på oppgaver/arbeidskrav
- lede veiledning på fellessamling for erfaringsdeling ved utdanningsstedet
- legge til rette for at prosjektet blir vurdert til bestått/ikke bestått

5 PRESENTASJON AV UTVIKLINGSARBEIDET

5.1 Generelt

Presentasjon av eget arbeid er en obligatorisk del av et utviklingsarbeid. Erfaring fra gjennomføring av utviklingsprosjektet skal presenteres både for egne kolleger og medstudenter i praksisperioden. Hensikten med presentasjonen er å dele erfaringer og få tilbakemeldinger som kan bidra til å bedre drøftingsgrunnlaget i prosjektrapporten. Presentasjonen planlegges i samarbeid mellom student og praksisveileder. Presentasjonen skal skje på arbeidsplassen for kollegaer og midtveis i praksisperioden overfor medstudenter. Det kan også være hensiktsmessig å holde en presentasjon for medstudenter når praksisperioden er avsluttet.

6 DOKUMENTASJON

6.1 Framdriftsplan

PROSJEKTPLAN, STUDENT:.....

GJØREMÅL	BESKRIVELSE
Tema (Skal godkjennes av faglærer før prosjektoppstart)	
Problemstilling (Skal godkjennes av faglærer før prosjektoppstart)	
Læringsutbyttebeskrivelse (LUB) <ul style="list-style-type: none">• Kunnskaper• Ferdigheter• Generell kompetanse (Skal godkjennes av faglærer før prosjektoppstart)	
Tidsplan: <ul style="list-style-type: none">• Forberedelse<ul style="list-style-type: none">○ Tema, problemstilling og LUB○ Litteratur- og informasjonssøkning○ Tidsplan for prosjektet○ Presentasjon på skolen• Gjennomføring<ul style="list-style-type: none">○ Innsamling og bearbeiding av data○ Praktisk utprøving på bakgrunn av hovedmål○ Presentasjon på arbeidstedet• Etterarbeid• Oppsummering og konklusjon på bakgrunn av målsetting(er)	
Dato for samtale om tema, problemstilling og LUB	
Dato for midtvurdering	
Dato for sluttvurdering	
Dato for innlevering av prosjektrapport inkl. refleksjonsnotat	

6.2 Prosjektrapport

Studentene utarbeider en praksisrapport som dokumenterer utviklingsarbeidet:

- Forord
- Innledning
 - Beskrivelse av tema, problemstilling og LUB for utviklingsprosjektet
 - Avgrensninger/begrunnelser
 - Begrepsavklaring
 - Metodedel (her skal den praktiske gjennomføringen av prosjektet beskrives)
- Relevant teori som belyser tema og problemstilling
- Presentasjon av resultat og funn som belyser problemformuleringen
- Drøfting (her skal tilbakemeldinger og erfaringer fra prosjektet fra kollegaer, brukere og veiledere inn)
- Konklusjon
- Studentens egen vurdering av prosjektet
 - oppsummere det faglige resultatet
 - gi en vurdering av det faglige arbeid og læringsprosessen, egenvurdering
 - hvilke læringsutbytte er oppnådd jfr emnene i studieplanen og læringsutbyttebeskrivelser for praksisperioden?
 - hvis prosjektet gjennomføres i grupper, må rapporten inneholde et eget punkt som omhandler gruppeprosessen
- Litteratur/kildebeskrivelse
- Refleksjonsnotat

6.3 Prosjektdagbok/logg

I løpet av utviklingsarbeidet fører studenten logg med refleksjon over egne erfaringer. Loggen skal beskrive framdrift i prosjektet fra uke til uke. Beskrivelsene hentes fra samhandlingssituasjoner og skal ta utgangspunkt både i positive og negative erfaringer. Hensikt med loggskrivningen er å trene på refleksjon rundt etiske, faglige og praktiske begrunnelser for egen yrkesutøvelse. På den måten kan refleksjon over sammenheng mellom teori og praksis bidra til å videreutvikle faglig kompetanse og oppøve evnen til å se alternative handlingsalternativer. Denne loggen kan være og tilgjengelig for veileder på arbeidsplassen. Faglærer kommenterer loggen fortløpende.

Eksempel på loggskrivning:

Beskriv kort en hendelse eller hendelsessekvens. F.eks. kan det stilles følgende spørsmål:

- hvilke reaksjoner hadde jeg? (tanker, følelser, kroppsreaksjoner)
- hva gikk umiddelbart forut for min reaksjon / hva var situasjonen?
- hva fulgte etter min reaksjon / ble noe endret?
- hvilke handlingsalternativer forelå?
- hvilke faglige og etiske begrunnelser anvendte jeg?

- hva lærte jeg av situasjonen?
- hvordan kan jeg nyttiggjøre meg dette i egen yrkesutøvelse?

6.4 Prosjektmappe

Alt materiale som angår utviklingsarbeidet samles i en prosjektmappe. Det kan være rapporter, brev, møtereferater, funn og foreløpige konklusjoner i henhold til problemformulering. Framdriftsplan (se pkt. 6.1) og logg (pkt. 6.3) er obligatoriske vedlegg til prosjektrapporten, se pkt 6.2. Studenten velger vedlegg fra prosjektmappen som er egnet til å belyse og være til hjelp i drøftingen av utviklingsarbeidet. Alle data skal kvalitetssikres, og etiske retningslinjer som taushetsplikt, anonymisering, frivillig deltagelse vektlegges og dokumenteres.

6.5 Prosjektrapport

Prosjekt mappe og logg er en støtte for prosjektrapporten. Prosjektrapporten skal være innbundet og tilgjengelig for veileder og arbeidsgiver. På grunn av forhold som blant annet taushetsplikt, er det leder på arbeidsplassen som avgjør hvor tilgjengelig rapporten skal være. Prosjektrapporten leveres i egen innleveringsmappe på it's Learning. Hver student lager et oppsummeringsnotat med egenvurdering som vedlegg til prosjektrapporten basert på følgende hovedpunkter:

- vurdering av det faglige arbeidet og læringsprosessen
- oppsummering av eget læringsutbytte

6.6 Vurdering av praksis som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass

Praksis som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass utgjør en selvstendig modul. Vurdering på det skriftlige arbeidet vurderes med godkjent/ikke godkjent. Praksisperioden vurderes med bestått/ikke bestått.

Vedlegg:

1. Skjema midtvurdering
2. Skjema sluttvurdering
3. Kriterier for ikke bestått praksis

Midtvurdering prosjekt

Midtevaluering foretatt : (dato).....

Fravær inntil nå i perioden:.....

Dager:.....Timer:.....

Student:.....sign.

Veileder:.....sign.

Lærer:.....sign.

Kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Skriftlig varsel om ikke bestått gitt.....(dato)

Vurderingsskjema for gjennomført prosjekt

Studentens navn:.....

Arbeidssted:.....

Tidsrom for prosjektarbeid:.....

Arbeidskrav tilknyttet prosjektet

Arbeidskrav	Godkjent	Ikke godkjent
Oppgave 1 Framdriftsplan		
Oppgave 2 (vurderes av skolen/faglærer) Prosjektrapport		

Alle arbeidskravene må være godkjente for å oppnå vurdering Bestått.

Vurdering: (Bestått/Ikke bestått).....

Fravær

Dager:..... Timer:.....

Underskrifter:

Student

Veileder

Lærer

Kriterier for ikke bestått praksis

Ekstern praksisveileder og/eller fagskolens veileder kan reise tvil om bestått, eller foreslå at praksis ikke er bestått, dersom studenten vurderes til ikke å ha oppfylt kravene i følgende punkt a – g. Det er tilstrekkelig at ett av punktene ikke er oppfylt:

- a. Ikke oppfylt nærværsplikten for praksisstudiene
- b. Ikke viser tilstrekkelig personlig og/eller faglig kompetanse
- c. Ikke oppnår godkjent resultat i forhold til læringsutbytte for praksisperioden
- d. Ikke retter seg etter vanlige normer, regler og lover i arbeidslivet eller ev. personalreglement ved praksisstedet
- e. Ikke overholder yrkesetiske retningslinjer og/eller taushetsløfte
- f. Ikke overholder obligatoriske forpliktelser og avtaler, herunder obligatoriske oppgaver/arbeidskrav og gitte tidsfrister
- g. Ikke viser respekt for brukere, pårørende eller medarbeidere på praksisstedet.

VEDLEGG 2

RETNINGSLINJER FOR PRAKSIS GJENNOMFØRT SOM PRAKSISUTPLASSERING

**LÆRINGSUTBYTTE - VEILEDNING - VURDERING
FORVENTNINGER - ARBEIDSKRAV**

1 GENERELT OM ORGANISERING AV PRAKSISSTUDIET

Praksisutplasseringen skal gjennomføres på en arbeidsplass innenfor fagfeltet knyttet til fordypningen i utdanningen. Med utgangspunkt i studentens erfaringer og interesser vil skolen prøve å etterkomme studentens ønsker om praksissted. Fagskolen Oslo Akershus inngår avtale med praksisstedet. Praksis skal benyttes til direkte eller indirekte brukerrettet arbeid. Praksisperioden har en varighet på 10 uker lagt til deler av 3. og 4. semester. Studiestedet organiserer minst en felles samling på utdanningsstedet for erfaringsdeling i løpet av praksisperioden. Fagskolen Innlandet tilbyr praksisveilederkurs med informasjon og veiledning knyttet til planlegging og gjennomføring av praksisperioden. Dette skjer i forkant av praksisperioden.

1.1 Turnusplan og tilstedeværelse

Praksisperioden beregnes til gjennomsnittlig 30 timer tilstedeværelse og én studiedag pr. uke i ti uker. En gjennomsnittlig arbeidsdag er på ca 7 timer. Det er obligatorisk tilstedeværelse. Det forutsettes at studenten deltar aktivt i praksisfeltet for å kunne læringsutbyttet for praksis. For at praksisperioden skal kunne vurderes til bestått, må studenten ha vært til stede minimum 90 % av den planlagte praksistiden. Fravær utover 10 % må tas igjen.

Studenten planlegger egen turnusplan som godkjennes av lærer og praksisveileder. For at studenten skal få gode læresituasjoner, bør studenten i størst mulig grad følge praksisveileders turnus.

1.2 Brukersituasjoner

Brukersituasjonene som studentene møter i praksisperioden kan være utfordrende. Det kan for eksempel være akutte situasjoner som stiller krav til yrkesutøverens kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse. Det er derfor nødvendig at yrkesutøveren kan samarbeide med andre fagpersoner for å bistå til beste for brukeren.

2 OVERORDENT LÆRINGSUTBYTTE FOR PRAKSIS VED PRAKSISUTPLASSERING

Studentene må, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) til praksisstedets egenart og eget læringsbehov.

Kunnskap	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om hva som kjennetegner brukeren med utviklingshemming og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen• har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos brukere med utviklingshemming• har kunnskap om organisering av omsorgstjenesten og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp• har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og kan oppdatere sin kunnskap i utviklingsarbeidet i praksisperioden
Ferdigheter	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none">• kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak• kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede personer med utviklingshemming i mestring når helse og funksjonsevne endres• kan anvende kunnskap om brukeren til å delta i miljøbehandling for å ivareta verdighet og mestring• kan anvende kunnskap om kommunikasjon og veiledning til å informere og veilede brukere, pårørende og kolleger• kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos brukere med utviklingshemming ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy• kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis

Generell kompetanse	<p>Kandidaten;</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, den utviklingshemmedes/ brukerens integritet, og faglig forsvarlighet i praksis. • kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter brukerens individuelle behov. • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til brukere • kan bidra til å utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon
----------------------------	---

3 VEILEDNING OG VURDERING

Veiledning og vurdering av studentens læringsutbytte i praksisperioden foregår kontinuerlig. Veiledning på praksisstedet vil bli gitt individuelt av kvalifiserte fagarbeidere med oppdatert kunnskap og erfaring fra praksisfeltet. I tillegg vil det være veiledning fra skolens lærere. Veiledningen skjer ut fra studieplanens læringsutbyttebeskrivelse samt studentens egne læringsbehov fra faglig og personlig ståsted, og praksisstedets egenart.

Ulike veiledningssituasjoner:

- **Veiledning i målsamtale** (gjennomføres i løpet av første praksisuke)

Er en formell samtale mellom student, praksisveileder og lærer der de snakker om gjensidige forventninger til praksis, studentens læringsmål/læringsutbytte, praksisfeltets muligheter og begrensninger, studentens veiledningsbehov og praksisveilederens muligheter ut fra faglige ressurser. Se arbeidskrav 2.

- **Fortløpende veiledning**

Skal sikre kontinuitet i opplæringen. Læring i praksis innebærer at studenten handler i forhold til fagkunnskap og har handlingskompetanse. I veiledningssamtalene innebærer dette at studenten kan begrunne vurderingene og valgene sine. Dette bidrar til å synliggjøre handlingskompetansen. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid, bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse. Det anbefales at praksisveileder og student avtaler faste veiledningstimer, helst 1 gang pr.uke. I tillegg gis det ”her og nå”- veiledning ved behov.

- **Veiledning i midt- og sluttvurdering**

Innebærer at praksisveileder i samarbeid med faglærer skal vurdere studentens praksis til bestått/ikke bestått. Utgangspunkt for vurderingen er utdanningens- og studentens læringsutbytte og praksisstedets læringsmuligheter. Student, praksisveileder og lærer deltar i en formell planlagt vurderingssamtale. Tid og sted avtales i god tid. Etter midt – og sluttevaluering undertegnes skjemaene halvtidsvurdering og sluttvurdering. Hvis det er fare for at studenten ikke viser tilstrekkelig læringsutbytte for å bestå, skal det gis skriftlig varsel og veiledning på et så tidlig tidspunkt at det er mulig for studenten å kunne bestå praksis.

4 FORVENTNINGER I FORHOLD TIL PRAKSIS

4.1 Forventninger til studenten:

- å gjennomføre praksisprogrammet
- å planlegge og utarbeide turnusplan i samarbeid med praksisveileder
- å utarbeide eget læringsutbytte for praksisperioden ut fra mulighetene som finnes på praksisstedet og utdanningens overordnede læringsutbytte
- å avtale tid til å gjennomgå ønsket læringsutbytte med praksisveileder og lærer
- å formulere veiledningsgrunnlag, se pkt. 5.1
- å ta initiativ til å søke råd og veiledning ved behov utenfor fastsatte veiledningssamtaler
- å kunne motta veiledning, være aktiv og vurdere egen innsats og egenutvikling under praksisperioden
- å levere arbeidskrav innen frist (i mappe på It's learning)

4.2 Forventninger til praksisveileder:

- ta imot studenten på en god måte og legge til rette for god praksis
- samarbeide om å utarbeide turnusplan
- gjøre seg kjent med læringsutbytte for praksis samt studentens egen læringsutbytte
- delta i godkjenning av studentens læringsutbytte og arbeidsplan
- legge forholdene til rette slik at studenten har mulighet til å nå ønsket læringsutbytte for praksisperioden
- hjelpe til å velge ut relevante læresituasjoner
- veilede studenten
- i samarbeid med skolen, vurdere studentens praksis til bestått/ikke bestått
- underskrive vurderingsdokumentet for praksis

4.3 Forventninger til lærer:

- veilede studenten i konkretisering av læringsutbytte
- gjøre seg kjent med studentens eget læringsutbytte og arbeidsplan
- samarbeide med student og praksisveileder om å legge til rette for veiledning og underveisvurdering etter avtale
- gi studenten tilbakemelding på oppgaver/arbeidskrav
- lede veiledning på fellessamling for erfaringsdeling ved utdanningsstedet
- legge til rette for at praksis blir vurdert til bestått/ikke bestått

5 ARBEIDSKRAV I PRAKSIS

Arbeidskrav til praksisperioden er fire obligatoriske oppgaver samt logg for egenrefleksjon som skal besvares og innleveres etter fastsatt oppsett. Arbeidskrav og loggføring av egenrefleksjon kan bidra til å synliggjøre studentens læringsarbeid i praksis og inngå som dokumentasjon for sluttvurderingen.

5.1 Arbeidskrav 1: *Eget ståsted og førforståelse*

Studenten skal beskrive egne praksiserfaringer og førforståelse. Hensikten er å øke studentens bevissthet om tidligere erfaringer som utgangspunkt for å videreutvikle nye praksiserfaringer og læringsutbytte. Hensikten er å klargjøre for seg selv, veileder og lærer hvilke lære- og veiledningsbehov den enkelte student har.

Mal for utforming av oppgaven:

- Studentens navn
- Når var du ferdig med grunnutdanningen din?
- Hva er den viktigste motivasjon for å ta fagskoleutdanning innen helse?
- Hvilke arbeidserfaring har du som yrkesutøver innen helse- og oppvekstfag?
- Hvilke områder innen helse og oppvekst er du spesielt opptatt av?
- Hva opplever du som dine sterke sider som yrkesutøver?
- Hvilke områder ønsker du å endre eller videreutvikle?
- Skisser hvilke områder innen fordypningsområdet og læringsutbyttebeskrivelsen som du ønsker å arbeide med i praksisperioden innenfor rammene av utdanningens læringsutbytte for praksis. Begrunn svaret.

Rammer:

Skriftlig individuell beskrivelse av eget ståsted og praksiserfaringer etter malen ovenfor.

Omfang: ca. 1-2 sider

Vurdering: Godkjent/ikke godkjent

Oppgaven leveres i egen innleveringsmappe på It's learning i løpet av første uke av praksisperioden

5.2 Arbeidskrav 2: *Beskrivelse av eget læringsutbytte*

Arbeidskravet har som formål at studentens skal kunne være delaktig i å utforme egen læringsutbyttebeskrivelse for praksisperioden. Dette kan bidra til å øke studentens interesse og ansvar for å utnytte praksisperioden best mulig. Beskrivelsen skal ta utgangspunkt i overordnet læringsutbyttet for praksis, praksisstedets rammer og studentens egne ønsker og behov som beskrevet i arbeidskrav 1, se pkt. 5.1

Læringsutbyttebeskrivelsen skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Ønsket læringsutbytte skal være konkret, relevant, realistisk og målbart:

Rammer:

Skriftlig individuell beskrivelse av eget læringsutbytte for praksisperioden.

Omfang: ca 1-2 side

Vurdering: godkjent/ikke godkjent, studenten får veiledning og undervisvurdering av lærer og praksisveileder.

Oppgaven leveres i egen innleveringsmappe på It's learning i løpet av andre uke av praksisperioden

5.3 Arbeidskrav 3 og 4: *Beskrivelse av en aktuell situasjon fra praksisperioden (case)*

Studenten skal beskrive to case i praksisperioden. Utgangspunktet er arbeid med bruker av tjenesten. Hensikten er å oppøve evnen til refleksjon og faglige begrunnelser i egen yrkesutøvelse, samt tverrfaglig samarbeid.

Studenten følger opp en bruker i minimum en uke og skal deretter:

- arbeid med case skal ta utgangspunkt i beskrivelse av eget læringsutbytte, se pkt. 5.2
- beskriv hvilke utfordringer brukeren står overfor i sin aktuelle situasjon
- velge ut to fokusområder for nødvendige målrettede tiltak
- gjøre rede for og begrunn egne valg for planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltakene

Rammer:

Skriftlig individuell beskrivelse to case i løpet av praksisperioden.

Omfang: ca. 4 sider for hvert case

Vurdering: godkjent/ikke godkjent.

Første case leveres etter 5.praksisuke, det andre etter gjennomført praksis. Begge leveres i egen innleveringsmappe på Itslearning.

5.4 Arbeidskrav 5: Logg for egenrefleksjon

I løpet av praksisperioden fører studenten logg med refleksjon over egne erfaringer. Beskrivelsene hentes fra samhandlingssituasjoner og skal ta utgangspunkt både i positive og negative erfaringer. Hensikt med loggskrivningen er å trene på refleksjon rundt etiske, faglige og praktiske begrunnelser for egen yrkesutøvelse. På den måten kan refleksjon over sammenheng mellom teori og praksis bidra til å videreutvikle faglig kompetanse og oppøve evnen til å se alternative handlingsalternativer.

Eksempel:

Beskriv kort en hendelse eller hendelsessekvens. F.eks. kan det stilles følgende spørsmål:

- hvilke reaksjoner hadde jeg? (tanker, følelser, kroppsreaksjoner)
- hva gikk umiddelbart forut for min reaksjon / hva var situasjonen?
- hva fulgte etter min reaksjon / ble noe endret?
- hvilke handlingsalternativer forelå?
- hvilke faglige og etiske begrunnelser anvendte jeg?
- hva lærte jeg av situasjonen?
- hvordan kan jeg nyttiggjøre meg dette i egen yrkesutøvelse?

Rammer:

Skriftlig individuell logg i løpet av praksisperioden.

Omfang: minimum 5, maksimum 10 sider

Vurdering: loggen kommenteres skriftlig av faglærer

Etter endt praksisperiode leveres loggen på It's learning i en egen mappe som heter Logg

Vedlegg:

1. Skjema midtvurdering
2. Skjema sluttvurdering
3. Kriterier for ikke bestått praksis

Fagskolen Oslo Akershus - Avdeling for helsefag

Fagskoleutdanning i

Midtvurdering foretatt:.....(dato)

Fravær til nå i perioden:.....(antall timer)

Student:.....sign.

Praksisveileder:.....sign.

Lærer.....sign.

Evt. kommentar:

.....

.....

.....

.....

.....

Hvis det oppstår tvil om at studenten kan oppfylle beskrevet læringsutbytte og få bestått ved praksisperiodens slutt, skal studenten gis skriftlig varsel om dette snarest og senest 3 uker før praksisperiodens avslutning.

Skriftlig varsel om stryk er gitt:.....(dato).

Arbeidskrav knyttet til praksisperioden	Godkjent	Ikke godkjent
Arbeidskrav 1: Egen ståsted og førforståelse		
Arbeidskrav 2: Beskrivelse av eget læringsutbytte		
Arbeidskrav 3: Case 1		
Arbeidskrav 4: Case 2		
Arbeidskrav 5: Logg for egenrefleksjon		

6 VURDERINGSSKJEMA - SLUTTVURDERING

Fagskolen Oslo Akershus - Avdeling for helsefag

Fagskoleutdanning i

Vurderingsskjema for gjennomført praksis

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

RESULTAT:.....(bestått/ikke bestått)

Fravær:.....(antall timer)

Tidsrom:.....

Student

Praksisveileder

Lærer

Ferdig utfylt skjema oversendes skolen

Kriterier for ikke bestått praksis

Ekstern praksisveileder og/eller fagskolens veileder kan reise tvil om bestått, eller foreslå at praksis ikke er bestått, dersom studenten vurderes til ikke å ha oppfylt kravene i følgende punkt a – g. Det er tilstrekkelig at ett av punktene ikke er oppfylt:

- a. Ikke oppfylt nærværplikten for praksisstudiene
- b. Ikke viser tilstrekkelig personlig og/eller faglig kompetanse
- c. Ikke oppnår godkjent resultat i forhold til læringsutbytte for praksisperioden
- d. Ikke retter seg etter vanlige normer, regler og lover i arbeidslivet eller ev. personalreglement ved praksisstedet
- e. Ikke overholder yrkesetiske retningslinjer og/eller taushetsløfte
- f. Ikke overholder obligatoriske forpliktelser og avtaler, herunder obligatoriske oppgaver/arbeidskrav og gitte tidsfrister
- g. Ikke viser respekt for brukere, pårørende eller medarbeidere på praksisstedet